

TRESTNÍ PRÁVO

hmotné

(TPH)

*zvláštní část trestního
zákoníku (ZČ TrZ)*

**Teorie a praxe přípravného řízení
trestního**

PŘEDNÁŠKA III.:

Prof. JUDr. V. Kratochvíl

Trestné činy proti ČR, cizímu státu a mezinárodní organizaci (Hl. IX.)

- vybrané skutkové podstaty z hlediska institutů obecné části TrZ
 - § 311 teroristický útok
 - odst. 2 ...výslovné stanovení trestnosti přípravy, jinak obecné formy TČ podle § 20 TrZ x *speciální příprava* podle § 311 odst. 2 alinea druhá
 - Kdo takové jednání, teroristu nebo člena teroristické skupiny finančně, materiálně nebo jinak podporuje ...
 - Ochrana podle § 311 (teroristický útok) a 312 (teror) se poskytuje též cizímu státu
 - DZ: Cílem této úpravy je především a zejména (a právě proto je realizována povinně v členských státech EU v mezích tam stanovených pravidel) zefektivnit boj proti mezinárodnímu organizovanému zločinu v jeho nejhorší teroristické podobě uskutečňovaný orgány ochrany práva v oblasti mezinárodní trestní spolupráce na základě Rámcového rozhodnutí Rady Evropské unie č. 2002/475/JVV o boji proti terorismu.
 - některé stěžejní změny v Hl. IX.
 - **nové SkP:**
 - *Zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace* - § 315
 - Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení, územní celistvost nebo obranyschopnost ČR anebo zničit její samostatnost anebo poškodit mezinárodní organizaci, ač je pověřen zastupovat ČR nebo mezinárodní organizaci, jejímž je ČR členem, nebo vyjednávat s cizí mocí anebo jinak chránit zájmy ČR nebo mezinárodní organizace, jejímž je ČR členem, při jednání s osobou, která zastupuje zájmy cizí moci, zneužije své pravomoci jednat za ČR nebo uvedenou mezinárodní organizaci ...
 - Stejně bude potrestán, kdo v takovém úmyslu předstírá, že je pověřenou osobou a vstoupí v jednání o důležité záležitosti ČR ...
 - Nová úprava má též návaznost na mezinárodněprávní závazky ČR, k jejichž dodržování se ČR hlásí již v čl. 1 odst. 2 Ústavy. Bez trestněprávní opory by se mohly stát mnohdy jen prázdnou proklamací.

Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (Hl. X.)

- vybrané skutkové podstaty z hlediska institutů obecné části TrZ
 - § 325 násilí proti úřední osobě
 - odst. 1 písm. a) ... úřední osoba + § 127; ÚO = předmět útoku...
 - § 334 odst. 2
 - ÚO u TČ úplatkářství se rozumí vedle § 127 též osoba uvedená v § 334 odst. 2 písm. a) – d)
 - např. evropský komisař pro sociální otázky ... /písm. c)/
- **§ 163 tr. zák. (zvl. účinná lítost, ÚL):** z. č. 122/2008 uvolnil její podmínky ... s výjimkou ve vztahu k určité skupině ÚO (např. „evropský úředník“)
- některé stěžejní změny v Hl. X.
 - **zánik trestnosti podplácení přímého a nepřímého pro ÚL obecnou i zvláštní v TrZ vyloučeno ... patrně z důvodů, které přicházejí „... z Bruselu“**
 - **nové SkP:**
 - **Přisvojení pravomoci úřadu** - § 328
 - Kdo neoprávněně vykonává úkony, které jsou vyhrazeny orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jinému orgánu veřejné moci ...
 - **Osvobození vězně** - § 338
 - Kdo osvobodí vězně nebo chovance ve výkonu zabezpečovací detence, jeho útěk organizuje, navádí ho k útěku nebo jeho útěk připravuje ...
 - DZ: toto jednání nelze vždy postihnout jako spolupachatelství nebo účastenství na trestném činu maření výkonu úředního rozhodnutí ..., neboť sám vězeň nemusí v tomto směru vyvíjet žádnou iniciativu ...
 - **Neoprávněné zaměstnávání cizinců** - § 342
 - Kdo ve větším rozsahu neoprávněně zaměstná nebo zprostředkuje zaměstnání cizinců zdržujících se neoprávněně na území ČR
 - DZ: Rámcové rozhodnutí Rady o posílení trestního rámce s cílem zabránit napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu (2002/946/JVV).

Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (Hl. X.) pokračování

Nebezpečné pronásledování - § 354 („stalking“)

Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že

- a) vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým,
- b) vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,
- c) vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,
- d) omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo
- e) zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých ...

„Protazení“ trestněprávní ochrany proti domácímu násilí ...

Organizovaná zločinecká skupina (OZS) - (bývalé „zločinné spolčení“)

- rozšířena beztrestnost agenta, pokud se účastní činnosti OZS, nebo je jejím členem či ji podporuje, spáchal-li vyjmenované TČ (např. obchodování s lidmi...), s cílem odhalit pachatele této trestné činnosti spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny ...

Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (Hl. X.) pokračování

- vybrané skutkové podstaty z hlediska institutů obecné části TrZ
 - § 360 opilství (*raušdelikt odst. 1, actio libera in causa odst. 2*)
 - návyková látka ... + (§ 130)
 - nepříčetnost zaviněná = § 360 x *nezaviněná* = § 26
 - *v § 360 patrně omylem vypadl znak „nebo jinak“ /§ 201a odst. 1 tr. zák./, zaviněné neužívání léků je proto podle § 360 nepostižitelné, brání tomu zásada zákazu analogie legis k tíži pachatele*

Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy (Hl. XIII.)

Nová hlava ZČ soustřeďuje a popř. i nové formuluje skutkové podstaty TC jednak z dosavadní hl. X. ZČ tr. zák. (díl 1. hl. XIII.), jednak nahrazuje dosavadní skutkovou podstatu trestného činu proti míru obsaženou v § 1 zákona č. 165/1950 Sb., na ochranu míru, který se zrušuje (díl 2. hl. XIII.) DZ: ... kromě jiného v případě ratifikace tzv. Rímského statutu (1. 10. 2009) bude zaručena trestnost všech těchto zločinů na základě předpisů vnitrostátního práva.

– nové Skp:

– *Útok proti lidskosti* - § 401

- Kdo v rámci rozsáhlého nebo systematického útoku zaměřeného proti civilnímu obyvatelstvu se dopustí vyhlazování lidí,...
- DZ: Skutková podstata je navržena tak, aby vyhovovala požadavkům článku 6 alinea 2 písm. c) Statutu Mezinárodního vojenského soudního dvora (č. 164/1947 Sb.), článku 7 odst. 1 Statutu Mezinárodního trestního soudu, článku 5 Statutu Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii a článku 3 Statutu Mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu, neboť dosavadní úprava trestnost jednání považovaných mezinárodním právem za zločiny proti lidskosti upravuje nejednotně. Otázka odlišení od genocidia (§ 400) ?

– *Apartheid a diskriminace skupiny lidí* - § 402

- DZ: V souladu s Mezinárodní úmluvou o potlačení a trestání zločinu apartheidu ze dne 30. listopadu 1973 (č. 116/1976 Sb.) osnova také upravuje novou skutkovou podstatu apartheidu a diskriminace skupiny lidí.

– *Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka* - § 403

- Nad rámec platné úpravy se kriminalizuje i „založení“ ... hnutí

Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy (Hl. XIII.) - pokračování

- *Trestné činy proti míru a válečné trestné činy (příprava a podněcování útočné války)* - § 406 a n.
 - DZ: Ustanovení o trestných činech přípravy útočné války (§ 406) a podněcování útočné války (§ 407) včetně společného ustanovení (§ 408) o negativním vymezení, kdy nejde o takovou přípravu nebo podněcování útočné války, nahrazují dosavadní skutkovou podstatu trestného činu proti míru obsaženou v § 1 zákona č. 165/1950 Sb., na ochranu míru.
- *Styky ohrožující mír* - § 409
 - DZ: návrh po vzoru některých zahraničních úprav (např. § 100 německého trestního zákoníku) zavádí i novou skutkovou podstatu styků ohrožujících mír (§ 409), která sankcionuje jednání občana České republiky nebo osoby bez státní příslušnosti, která má na území České republiky povolen trvalý pobyt, v úmyslu přivodit válku nebo ozbrojenou akci proti České republice nebo jinému státu tím, že naváže nebo udržuje styky s cizí mocí.

Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy (Hl. XIII.) pokračování

- *Zneužití vlajky a příměří* - § 416

DZ: Osnova zavádí v souladu s článkem 8 Statutu Mezinárodního trestního soudu novou skutkovou podstatu zneužití vlajky a příměří (§ 416) ...

- *Odpovědnost nadřízeného* - § 418

- Vojenský nebo jiný nadřízený je trestně odpovědný za trestný čin genocidia ... nebo ublížení parlamentáři ... spáchaný jeho podřízeným, nad kterým vykonával svou pravomoc a kontrolu, jestliže, byť i z nedbalosti, mu ve spáchání takového trestného činu nezabránil, spáchání takového trestného činu mu nepřekazil nebo ho za spáchání takového trestného činu nepostihl nebo ho nepředal orgánu příslušnému k takovému postihu.
- DZ: V návaznosti na čl. 28 Statutu Mezinárodního trestního soudu (ICC) kodifikuje návrh i trestní odpovědnost vojenského nebo jiného nadřízeného za vyjmenované zločiny, které odpovídají zločinům podle mezinárodního práva.